

מלוך יקרוך ויהושים נפלאים מלוךט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהצירא שליט"א

מִי־הֵיאָה חֻזְרָא

חֻזְרָא דְאִזְרֵי־תָא
יְסוּד חֲדָשׁ וְנִפְלֵא עַל הַפְּרָשָׁה

קרבת ה' מיוחדת בימים אלו

בין המצרים הפרטי

יש לנו עוד לדעת כי לכל אחד ישנם הרבה סוגי מצבים שנמצא בהם, שעונים הם להגדרת 'בין המצרים', יש ומרגיש האדם לחוץ מכל הצדדים עד שאין דרך לפנות ימין ושמאל, בין המצרים כפשוטו. אם זה בלימוד התורה או תפילה, כן מרגיש זאת במידה קשה או תאוה שמייחל הוא לשברה, ועוד ועוד לכל איש ומיצירו.

אך זאת ישים אל לבו, כי עתה בימים קדושים אלו הרי הקב"ה קרוב אלינו לשמוע שוועתנו, ובפרט הרוצה להמליך עליו ועל איבריו את הבורא, הקב"ה קרוב אליו לעזרו ולסייעו יותר מכל השנה. ועל כן החכם ישנס מתניו לנצל ימים אלו כראוי ולבוא להתקרבות עצומה לבורא העולם.

ימים אלו ניתן הכח לכל השנה

עוד זאת דרשו בגדולת הימים, שלא די גדלותם בעצמם אלא נותנים הם כח לכל השנה כולה, וכאשר דיבר בקדשו הרה"ק בעל האוהב ישראל מאפסא ע"ה (ד"ה למה), כי לא דבר ריק הוא שקוראים פרשת פינחס בימים אלו, אך בכוונה מכוונת עשו זאת חכמינו ז"ל ברוח קדשם. ויש לומר שאלו הכ"א ימים שבין שבעה עשר בתמוז לתשעה באב הם המקור והשורש לכל מועדי השנה שגם הם בכללם כ"א יום. שבת, ראש חודש, שבעת ימי הפסח, חג השבועות, שני ימי ראש השנה, יום הכיפורים, שמונת ימי חג הסוכות, הרי הם כ"א. ועשרים ואחד ימי בין המצרים כנגדם, ומהם השורש והכח לימי המועדים.

ובזה יתכן לבאר את המקובל מהחזוהי מלובלין ע"ה (הובאו הדברים בשער יששכר מאמר ימי המצרים אות יא), שג' שבתות בין המצרים כנגד ג' הרגלים. שכח ימים אלו משפיע כח וקדושה לשלוש הרגלים.

ביאר זאת המגיד ממעזריטש ע"ה, משל למה הדבר דומה לאדם הרוצה לפגוש את השר הנעלה, דרכו נחלקת ושונה בהתאם למקום הימצאו של השר. אם נמצא השר בביתו, או אז אימתו מוטלת על כולם, ולא כל איש ואיש יכול לבוא פנימה מחמת השומרים הסובבים אותו, ואף אם יעלה בידו, צריך הוא להביא מנחה גדולה כמעלתו של השר.

אך לא כן כאשר השר אינו בארמונו ועובר הוא בשווקים וברחובות חוץ לפלטרין שלו, אז הוא קרוב לכל קוראיו ויאזין שועת כל הקוראים בשמו. וכך הוא הנמשל, כי בזמן הזה נאמר על השכינה הקדושה (משלי כז ח) 'כי כצפור נודדת מקנה' וגו', לכן הרשות נתונה לכל אדם להתקרב אל מלכו של עולם והוא עונה אליהם, וגם תשורה מועטת נחשבת בעיניו ומקבלה בסבר פנים יפות.

כָּל רִדְפֵיהָ הַשִּׁיגוּהָ בֵּין הַמְּצָרִים (איכה א, ג). דרשו חז"ל (איכ"ר א כט) אלו הם כ"א הימים שבין שבעה עשר בתמוז לתשעה באב, שמחמת הדחק והצער שהיה בהם נקראים 'בין המצרים'.

בתורת החסידות רמזו על האור המסתתר בכל מקום, וכאשר ההסתר גדול יותר, אות הוא כי הקדושה הנמצאת שם רבה יותר. וכן הוא הדבר בימים אלו כדרשתו של המגיד מקוזניץ ע"ה בשמו של המגיד ממעזריטש ע"ה שדרש (עבודת ישראל מסעי ד"ה אלה, אבות פ"ב מ"ד), כי ימים אלו מסוגלים מאוד להתקרבות לה', וביאר זאת בכתוב 'כל רודפיה', היינו כל הרודף י-ה, שרודף להמליך את הקב"ה במעשיו דיבוריו ומחשבותיו, כדרך שנאמר (הושע ו ג) 'ונדעה נרדפה לדעת את ה' -השיגוה בין המצרים', יכולים הם להשיג זאת בימים אלו.

מִילְתָּא דְפְלִיאָה

מ"ב המסעות בכל יהודי במשך חייו

אַלְהַ מְסַעֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יֵצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגו' עַל פִּי ה' (לג א-ב).

ידועים דברי אור שבעת הימים מרנא בעל שם טוב ע"ה כי מ"ב המסעות העליונה. ובכל אלו עליו לדעת כי רק 'על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו' וכל העובר עליו הוא בהשגחה פרטית מאיתו יתברך שמו הטוב ומטיב לכל.

ולכן נכתב בתורה סדר המסעות בפרוטרוט וכלשון בעל דגל מחנה אפרים (ד"ה ויכתוב) משם זקינו הבעש"ט ע"ה: ובוודאי נכתבו המסעות בתורה להורות הדרך הישר לאיש הישראלי לידע הדרך אשר ילך בו כל ימי חייו ליסע ממסע למסע, וידוע שכל המסעות הם בחינת קדושים וטהורים וכו' ואם היו נוסעים ובאים למסעות הנ"ל ולא ישנו אותם במעשיהם, בוודאי היה מאיר להם כל מסע ומסע באור הגנוז בתוכם, ודי בזה למבין. עכ"ל"ק.

ברזא דאח"ד רמזים נפלאים על סדר הפרשה

לאחר שנחרב בית המקדש חסרים שתי כנפיים למלאכים שבפמליא של מעלה

'לעולם ועד'. את דבריו חידש האוהב ישראל בהקשר למה שמצא כתוב במדרש פליאה בזה הלשון: 'הלא אחיך רועים בשכם, הדא הוא דכתיב לדור ודור נגיד גדלך ולנצח נצחים קדושתך נקדיש ושבחך אלקינו מפינו לא ימוש לעולם ועד'. וביאורו עפ"י דברי חז"ל (ע"י ב"ב עה:): 'עתידין צדיקים שיקראו קדוש' ומקשה הגמ' אם לכל הצדיקים יקראו קדוש איך יהיה שמו של הקב"ה לעתיד לבא, ומתרצת שהקב"ה יקרא 'קדוש לעולם ועד' [בגמרא שלפנינו לא הובא הקושיא והתירוץ שהביא האוהב ישראל וכנראה גירסא אחרת היתה לו, ובדברי יואל (קדושים) כתב בזה"ל: 'הגם שלא נמצא קושיא ותירוץ זה בגמ' מסתמא עיניו ראו כן באיזה מדרש או גירסא כזו היתה לו].

מעתי' יתפרש המדרש פליאה על נכון, והוא מרומז בפסוק הנ"ל אותו אמר יעקב ליוסף בלכתו לאחיו אשר משם החלה הגלות 'הלא אחיך רועים בשכם', והוא רמז על כל בני אחי יוסף שיהיו בגלות לאחר שיחרב בית המקדש אז יחסרו שתי כנפיים מהשש שהם אותם שכנגד התיבות 'לעולם ועד' וממילא התיבות הנשארות הם 'ברוך שם כבוד מלכותו' שהם ר"ת 'בשכ"ם', ואמר המדרש שזהו הנאמר 'לדור ודור נגיד גדלך' - היינו בעולם הזה, אך 'לנצח נצחים קדושתך נקדיש' - לעתיד לבא נקרא 'קדוש' כפי שכעת הוא שמך יתברך, והוקשה למדרש קושיית הגמ' א"כ איך יקרא הקב"ה לעתיד לבא ותירץ שזהו הסיוס 'ושבחך אלקינו מפינו לא ימוש לעולם ועד' - היינו שלעתיד יקרא הקב"ה בשם 'קדוש לעולם ועד' כיון שאז ישובו שתי הכנפיים החסרות שהם כנגד שתי התיבות 'לעולם ועד' למקומן.

האריז"ל בפיוט 'בני היכלא' לסעודה שלישית 'צבו לחדא בהאי ועדא בגו עירין וכל גדפין', שמבקשין בזה על בנין ביהמ"ק שיבנה במהרה אז ישובו 'כל גדפין' - כל כנפי החיות שנתמעטו בחורבן הבית].

עפ"י זה נראה לבאר את הפסוק 'כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא כולם בשם ה' לעבדו **שכם** אחד' (צפניה ג ט), 'שכ"ם הוא ר"ת 'שם כבוד מלכותו' כיון שלעתיד לבא כבוד מלכות השי"ת הנעלמת בחשיכת הגלות יתגלה לעיני כל העמים כאשר ישובו הכנפיים החסרים שהם כנגד התיבות 'כבוד מלכותו'. [הפסוק בצפניה (ג ח) הוא 'לְכֹן חָפוּ לִי נְאֻם ה' לְיוֹם קוֹמִי לְעַד פִּי מְשַׁפְּטִי לְאַסֹּף גוֹיִם לְקַבְּצִי מִמְּלָכוֹת לְשַׁפֵּךְ עֲלֵיהֶם זַעֲמֵי כָל חַרוֹן אַפֵּי פִי בְּאֵשׁ קִנְאֶת תִּאְכַּל כָּל הָאָרֶץ' המדבר על הצפיה לגאולה, ובבאר **משה** (אזורוב - ויחי) כתב דבר פלא שפסוק זה הוא היחיד מכל פסוקי התנ"ך בו כתובים כל כ"ב אותיות התורה יחד עם אותיות מנצפ"ך ובא לרמז שהצפיה לישועה לשם התגלות מלכותו יתברך היא עיקרה ותכליתה של התורה כולה].

ובדרך דרוש 'גלה כבוד מלכותך' הוא בגימ' 'שופר', רמז על היום ההוא לעתיד לבוא בו יתקע בשופר גדול אז יופיע ויתגלה כבוד מלכותו עלינו וראו כל בשר בכבודו יתברך.

קביעה זו של הגדרת הכנפיים החסרים לא מוסכם הוא על כולם, **האוהב ישראל** (וישב) חולק על רבו רבי אלימלך מליז'ענסק וסבירא ליה שהכנפיים שחסרו בחורבן הבית הם דוקא אלו שכנגד התיבות 'לעולם ועד'. בדרך זו ביאר האוהב ישראל את הנאמר בתפילה בברכת קדושה ע"י השליח ציבור 'לדור ודור נגיד גדלך וכו' ושבחך אלקינו מפינו לא ימוש **לעולם ועד**', שמבקשים אנו שיתגדל שמו יתברך בשלימות אף בתיבות

אבינו מלכנו. גלה כבוד מלכותך עלינו מהרה. והופע והנשא עלינו לעיני כל חי. וקרב פזורינו מבין הגוים. ונפוצותינו כנס מירפתי ארץ. והביאנו לציון עירך בְּרִנָּה. ולירושלים בית מקדשך בשמחת עולם. (תפילת מוסף).

בתפילת מוסף ביו"ט אנו מבקשים 'אבינו מלכנו גלה כבוד מלכותך עלינו מהרה והופע והנשא עלינו לעיני כל חי, ויש להבין מדוע תיקנו לומר בדוקא הלשון 'גלה כבוד מלכותך' ולא כל נוסח אחר.

בגמ' חגיגה (יג, ב) מדובר על מספר הכנפיים של המלאכים הקרויים 'שרפים' העומדים מעל כסא הכבוד, והקשתה הגמרא: 'כתוב אחד (ישעיהו ו, ב) אומר ישש כנפים ישש כנפים לאַחַד, וכתוב אחד (יחזקאל א, ו) אומר וְאַרְבַּעַה פְּנִים לְאַחַת וְאַרְבַּע פְּנִים לְאַחַת לָהֶם, לא קשיא כאן בזמן שביהמ"ק קיים כאן בזמן שאין ביהמ"ק קיים כביכול שנתמעטו כנפי החיות, הי מינייהו אימעית אמר ר"ח אמר רב אותן שאומרות שירה בהן וכו' ורבנן אמרי אותן שמכסות בהן רגליהם וכו'. מדברי הגמרא אנו רואים שלאחר שנחרב בית המקדש חסרים שתי כנפיים למלאכים שבפמליא של מעלה.

אמרו על כך **המקובלים** ומקורו בזוה"ק (ע"י תיקו"ז יג ובח"ג רפב). ששש הכנפיים הם כנגד שש תיבות של 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד', ובזמן שנחרב הבית חסרו שתי הכנפיים שהם כנגד התיבות 'כבוד מלכותך', היות ובגלות מלכות השי"ת נסתרת מעיני כל חי. לפי זה אמר **הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק** זלה"ה מובן מדוע אנו מבקשים בתפילת המועדים אנו 'גלה כבוד מלכותך' שמייחלים אנו שיבנה בית המקדש במהרה ויתגלו שתי הכנפיים החסרים וישוב כבודו כבראשונה. [בדברי תורה (מונקאטש - מהדו"ב) ביאר עפ"יז את שתיקן

הקבלה בדיבור פיו - מועילה לשימור ההתלהבות

קבלה טובה משפיעה על האדם אור המקיף

וכבר נודע מה שכתב רבי חיים מוואלוז'ין ע"ה בספרו **נפש החיים** (שער א פ"ו הג"ה ב) שבשעה שאדם מישראל מקבל על עצמו לקיים מצוה הרי הוא מעורר רושם בעולמות העליונים, כמו שאמרו חז"ל (יומא לט:). המקדש עצמו מלמטה מקדשים אותו מלמעלה, וככל שמרבה להמשיך קדושה עליונה על ידי כך הוא דבק בה' יתברך בעודו חי בעולם הזה, ואותו האור מקיף אותו ומקדש אותו ומסייע בידי לקיים את המצוה ולהוציאה אל הפועל, ואחרי שזוכה להשלים את המצוה מתחזק אותו האור להקיף אותו כאילו הוא שרוי בעליונים, ומתוך כך מתעורר בו רצון להוסיף ולקיים עוד מצוות ולהתגבר על היצר הרע.

יש לשמור הפה מדיבורים אסורים כדי שיהיה כח בדיבור לשמור ההתלהבות

אבל כדי שאכן תתן הקבלה בפיו כח לקיום המצוה, יש לשמור את פיו בקדושה כדי שיהיה כוח בדיבורו לסייע בידו, וכפי מה שישמור פיו בקדושה ולא יחל דברו' כך יזכה 'ככל היוצא מפיו יעשה', ותועיל לו הקבלה והתפילה בפיו שיתקיים כן, ואפילו אם ירד מההתעוררות הראשונה שהיתה לו בשעת הקבלה, מכל מקום תסייע לו הקבלה לקיים אותה 'ככל היוצא מפיו', וכלשון קדשו של **השפת אמת** (מטות תרל"ד ד"ה לא יחל, תרל"ט ד"ה במדרש): וזהו 'ככל היוצא מפיו', ולא כתוב 'כל היוצא מפיו', אפילו שכבר ירד מהתעוררות הראשונה שהיתה לו, כי באמת המעשה רחוק מאוד מהרצון והקבלה, רק שעל ידי הקבלה יכולים לדמות המעשה אל הקבלה. והנה חז"ל דרשו (ר"ה ו.) 'ועשית' אזהרה לבית דין שיעשוך. והפירוש הוא שעל ידי שקיבל על עצמו קבלה טובה אזי זוכה שמן השמים יסייעו בידו לכפות את יצרו שלא ימנע ממנו לקיים קבלתו. וזהו שאנו מקבלים על עצמנו שתי פעמים בכל יום עול מלכות שמים, ומן השמים מסייעים בידינו להוציא קבלתנו אל הפועל.

המחשבה כשמוציאה בפיו, שכן מחשבה שהאדם מוציאה בפיו יש לה יתרון כוח על פני מחשבה שאינה אלא בהרהור הלב.

והנה בגמרא אמרו (קידושין מט:): שהמקדש את האשה על מנת שהוא צדיק חוששים לקידושיו שמא הרהר תשובה בליבו, וצריך להבין מדוע לא חוששים כך בכל פסולי עדות שמא הרהרו תשובה בליבם, ופירש **בלחם משנה** (אישות פ"ח ה"ה) שהמקדש אשה הרי אמר בפירוש שהוא צדיק גמור, ולכן יש לחשוש ביותר שמא הרהר תשובה בליבו, אבל פסולי עדות שלא אמרו מאומה אין לנו לחשוש שמא עשו תשובה. ויש להוסיף ביאור בדבריו שמחשבה שמוציאה האדם בשפתיו יש לה תוספת כוח על פני מחשבה גרידא, וכיון שאמר בפיו שהוא צדיק לכן יש יותר תוקף למחשבתו וחוששים לקידושיו, ובזה יובן שפיר לשון הכתוב 'בפיך ובלבבך לעשותו', הקדים את הפה לפני הלב, כי מאחר שדיבר והוציא בפיו שהוא צדיק לכן יש לחשוש ביותר למחשבתו ולהרהור ליבו, אבל בלי הקדמת דיבור פיו אין לחשוש למה שהוא מהרהר בליבו.

הקבלה בפה מסייעת לקיים הדבר למעשה

וכל קבלה טובה ורצון טוב של האדם יש תועלת מרובה אם מוציא הדבר בפיו, כי פה האדם מקודש בקדושת כלי שרת, ומשום כך הקדימו הכתוב לפני 'ובלבבך', ועל ידי שמקבל על עצמו בדיבור ואמירה מקבל תוספת כוח לעמוד בקבלתו הטובה, וכמו שנרמז כאן בפסוק 'בפיך ובלבבך לעשותו', על ידי הקדמת הדיבור והמחשבה 'בפיך ובלבבך' זוכה להוציא הדברים אל הפועל 'לעשותו', כי מן המחשבה והדיבור נבראים מלאכים טובים המסייעים בידו להשלים מחשבתו ולהוציאה אל הפועל.

לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה (ל), (ג)

על כל אדם מוטל לעשות פעולות כדי לשמר עד כמה שניתן את ההתלהבות הראשונה שלא יבוא לבחינת 'מצות אנשים מלומדה' (ישעיה כט יג), שעל כך מתאונן הנביא 'ען כי ניגש העם הזה בפיו ובשפתיו כבדוני ולבו רחוק ממני, ותהי יראתם אותי מצות אנשים מלומדה'. ועל כך בא ציווי התורה (דברים כג כד) 'מוצא שפתך תשמור ועשית כאשר נדרת', ופירש **התפארת שלמה** (לשבועות ד"ה זכור) שמדרך העולם בשעת הנדר האדם נודר בחשק נמרץ ואחר כך מתקרר החשק, ולזה מעורר הכתוב 'ועשית כאשר נדרת', באותה התלהבות שהיתה בך בשעת הנדר, 'מוצא שפתך תשמור' להעלות בזכרוןך בשעת העשייה את החשק והרצון שהיו לך בשעת הנדר. שעל ידי שהאדם מקבל על עצמו בלב שלם לעבוד את ה' יתברך, הקבלה עצמה נותנת בו את הכוח להוציאה אל הפועל ולקיים מה שקיבל על עצמו, כמו שכתב **בשפת אמת** (כי תצא תרל"ח ד"ה מוצא) על הכתוב 'מוצא שפתך תשמור' שעל ידי כן 'ועשית כאשר נדרת', כי קבלת האדם עושה רושם לסייע בידו.

תוקף המחשבה כשמוציא אותה בדיבור

הכתוב אומר (דברים ל יד) 'כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו', ונרמזו בפסוק זה שלושת חלקי העבודה, מחשבה דיבור ומעשה, והם הכוללים את כל עבודת ה' מתחילה ועד סוף. וראשי תיבות של 'בפיך ובלבבך לעשותו' הם 'בו"ל', וכן ראש ואמצע וסיום התורה גם כן האותיות 'בול', כי התורה פותחת באות ב"ת של 'בראשית', ואמצע התורה באות וא"ו של 'גחון' (ויקרא יא מב), וסיום התורה באות למ"ד של 'ישראל'. כי באותיות אלו נרמז יסוד כל התורה 'בפיך ובלבבך לעשותו' דהיינו 'דיבור מחשבה ומעשה'. אמנם צריך להבין מפני מה הקדים הכתוב את הפה לפני הלב, והרי הדרך היא שמחשבת הלב קודמת לדיבור הפה. אלא לפיכך הקדים הפה קודם ללב להדגיש כי עיקר מעלת

יצא לאור ע"י מכון אור לישראלים
© כל הזכויות שמורות
אין להעתיק או להפיץ ללא אישור
מפורש בכתב ממכון אור לישראלים

